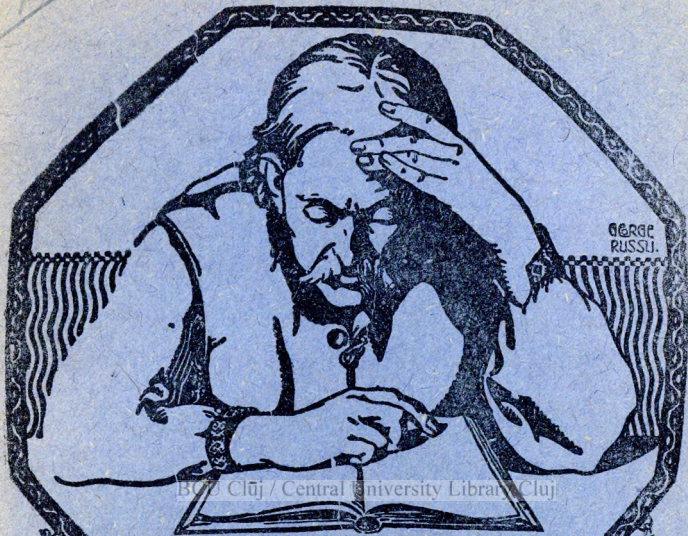

133502

GERGE
RUSLI.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BIBLIOTECA POPORALĂ
A „ASOCIAȚIUNII”

Anul XIV.

Nr. 114.

INVIERE ȘI ALTE POEZII

DE

IOAN BORCIA

Prețul 4 Lei

„ASOCIAȚIUNEA pentru literatura română și cultura poporului român“.

Intemeiată la 1861.

PREȘEDINTE DE ONOARE:
M. S. Regele FERDINAND I.

Prezident activ:
Vasilie Goldiș,

Vice-prezident:
Dr. Oct. Russu,

Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 30 de frunzași din toate păturile societății românești.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**E de datoria fiecărui bun
Român să sprijinească „Aso-
ciațiunea“ abonând publicațiile
ei și înscriindu-se de membru.**

Taxele de membri sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 1000.—
Membru fondator al „Asociațiunei“, odată pentru totdeauna	” 400.—
Membru pe viață al „Asociațiunei“, odată pentru totdeauna	” 200.—
Membru activ al „Asociațiunei“, anual	” 10.—
Membru ajut. al „Asociațiunei“, anual	” 2.—

BIBLIOTECA POPORALĂ A ASOCIAȚIUNII.

Anul XIV.

Nr. 114.

INVIERE

și alte poezii

de
BCU Cluj / Central University Library Cluj

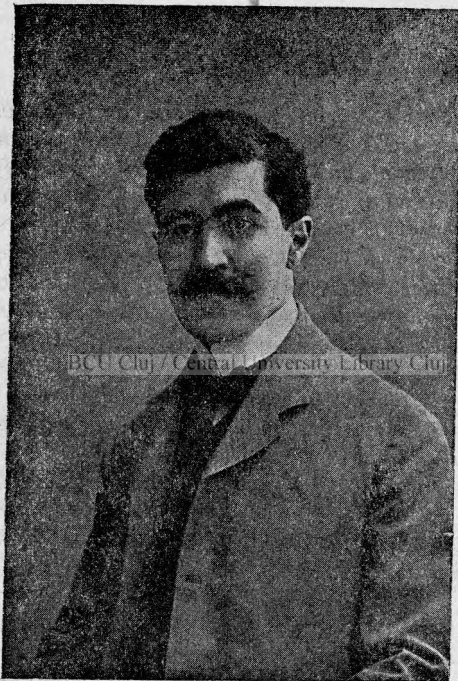
IOAN BORCIA

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201504489

.....
SIBIU, 1924.
EDITURA ASOCIAȚIUNII.

Ioan Borceia.

Aducem cetitorului de astădată un mănunchiu de flori minunate, culese din inima unui scriitor român, pe când mai băteà încă pentru tot ce este frumos și bun. Florile acestea sunt poeziile scrise de poetul Ioan Borceia, mort în floarea vârstei, la 31 de ani.

În vremurile noastre de pribegie a simțemintelor gingașe din sufletele noastre — îți cade atât de bine să iai la cunoștință, așa, printre picături, câte un viers de acestea gingașe.

Cetește volumașul de față și trage-ți sama dacă nu-i cu cale să dăm întâietate astăzi și astorfel de simțeminte, simțeminte cari își dau osteneala să trezească pe omul din noi.

Un mare scriitor a rostit odată un gând potrivit: spunea că ar fi doftorie sufletească pentru orice om să cetească în fiecare zi barem un viers frumos, să se încălzească de câte un cântec minunat, să privească cu drag la o pânză zugrăvită cu meșteșug.

Iacă viersuri cari vorbesc inimii și cari pot servi drept doftorie împotriva însălbătăcirii omului.

Pentru celce ar urea să iscodească mai multe despre stăpânul penii care a așternut pe hârtie gândurile atât de molcomitoare și lămuritoare de sbucium sufletească, servească următoarele rânduri:

Ioan Borceia s'a născut în Sibiu, în anul 1880. Fiind dintr'o familie cu mult bun-simț și prielnică înaintării

sufletești — tinărul Borcia a crescut până ce și-a sfârșit școala (gimnaziul) lângă părinți, în Sibiiu. La Budapesta și Lipsca (Germania) a urmat la universitate. Cu 22 de ani și-a dat examenul de doctor în filozofie. S'a întors, plin de nădejdi, la Sibiiu, unde a ocupat postul de profesor la școala de fete a „Asociațiunii“ noastre. Multe fete române au trecut pe sub mâna lui de grădinar al sufletului care a știut să altoiască dragostea de carte și de tot ce e frumos în inimile lor plâpânde. În vacanță alerga la București, unde, în tovarășia prietenilor buni (scriitorii Iosif, Anghel, Scurtu, Aldea, Chendi și alții) făcea visuri pentru viitor. Nu i-a fost dat să și le ducă în îndeplinire, spre durerea nu numai a înrinatei sale soții cu care a trăit numai 1/2 an (și căreia i-a scris câteva din poeziile de față, de ziua ei și cu alte prilejuri), ci și spre paguba literaturii românești. BCU Cluj / Central University Library Cluj

A scris poezii frumoase în revistele „Sămănătorul“, „Luceafărul“, „Familia“, a tradus din limbi străine (din l. nemțească și englezească) piese teatrale frumoase, a fost un pedagog vrednic. Moartea l-a ajuns în 1912.

Cinstiți-i amintirea lăsând să vă vorbească sufletului poeziile de față, din cari — unele — par nește fluturași în colori de curcubeu....

Aducem și pe această cale mulțumirile noastre familiei răposatului poet, pentru că ne-a lăsat în grije tipărirea acestor poezii dintre cari — unele — încă n'au văzut tiparul.

H. P.-P.

Imn.

Tu, ce-ai lăsat această dimineață
De zi de vară caldă și senină,
Spre Tine cată, Ție ți se 'nchină
Tot ce 'n cuprins chemat-ai la viață.

Ca fumul din cădelniți legănate,
Se 'nalță, un prinos de mulțămire,
Mirezmele din mii și mii potire
De flori de Tine darnic sămănat.

Slăvindu-te pre Tine 'n câmp răsună
Departe și voioasă azi cântarea
Românului ce-și vede 'mbielșugarea
Și 'n znopi de aur spicele adună.

Prin Tine-i tot ce este. Unde nu ești,
Nu-i rod, nu-i cântec, nu-i miros de floare,
Putere, Tu, de viață dătătoare,
Tu ești lumina și iubirea Tu ești.

Inviere.

Nu simți tu tremurând în toată firea
 Florii cei dintâi de primăvară,
 Asemeni unui cântec care 'ncearcă
 Din adâncimi de suflet să răsară ?

Pieri-va giulgiul morții de pe dealuri,
 Și culmile albastre se vor face,
 Și în curând, de glasuri fără număr,
 Va învia această tristă pace!

A multor veacuri grele aspră iarnă
 Trecut-a peste țarinele noastre, —
 Și iarăși înfloriră albe sate
 La poalele 'nălțimilor albastre.

Și de-ți vor pune și mai grele lanțuri,
 Popor de grea obidă și de jale, —
 Vei răsări cu noua primăvară,
 Ca iarba verde-a plaiurilor tale!

Plâns de fluier.

De mă vezi, strivind în gene
 Două lacrimi, când s'aude
 Plâns de fluier din pădure,
 Tu să nu te miri că plâng.
 Uite, parcă-l văd aievea
 Iar trecând, și gânduri crude
 Cearc' atuncea să mă fure
 Și de jale multă plâng.

Plâng de jalea unui fluier,
 Om bătrân, bătut de rele
 Și uitat aici de moarte . . .
 Și de jalea mea n'am plâns.
 Am văzut și munții 'n flacări
 Și-am trecut prin zile grele, —
 Cine-i azi să le mai poarte? —
 Le-am răbdat și nu m'am plâns.

Dar să știi că 'n plâns de fluier
 Plânge jalea noastră 'ntreagă,
 Plâng izvoarele de munte, —
 Codrule, și tu suspini . . .
 Pe supt bolta ta de ramuri
 Se strecoar' atunci pribeagă
 Umbra craiului, — pe frunte
 O coroană grea de spini . . .

Tu nu știi, că tu ești finăr,
Nu l-ai cunoscut ca mine ...
Dacă-i auziai cântarea,
Nu te mai mirai că plâng ...
Dar ce-auzi, nu-i plâns de fluier, —
Mii de lacrimi și suspine
Ce-și așteaptă răzbunarea,
Jalea 'n noapte — acum și-o plâng ...

Către cei chemați.

Doi sânteți frați de-o limbă și de-o lege!
 Ci hulă numai vă rostește gura.
 Ce domnul porunci ca să se lege,
 Lăsați acuma să deslege ura.

Orbiți, voi nu vedeți făptura hîdă
 A vechiului dușman ce stă la pîndă,
 Cum a pornit cu hohote să rîdă
 Că-i înlezniți dorita lui izbîndă?!

Dar nu spre hulă grea vă dote darul
 Cel dătător de viață și lumină,
 Când el vă puse să-i păziți altarul
 La care un popor întreg se 'nchină!

.....
 Colo 'n bisericuța depărtată,
 Așteaptă credincioșii în tăcere ...
 De-o rază li-i privirea însetată,
 Iar inima de-o caldă mîngâiere.

Și cum se stinge zvonul de cântare,
 E liniște ... și 'n pragul ușei sfinte,
 Cel așteptat de toți acum răsare, —
 Cerească rouă-i picură 'n cuvinte ...

.....

O, nu-i lăsați zadarnic să aștepte
Vestirea zilei drepte de răsplată,
Privirea lor o faceți să se 'ndrepte
Spre zarea de lumină ce s'arată.

Se va 'nălța atunci din nou altarul
Pe câmp întins, supt bolta de lumină, —
In juru-i mii și mii v'așteaptă harul
Și, într'un gând, în fața lui se 'nehină!

Arhanghelul.

In codri, frunzele, cu jalnic şuier,
Cum pică, tăinuind poteci şi urme...
In sunet de tălăngi şi 'n viers de fluier,
Coboară dela munte albe turme.

Ascultă! Glas de buciurn de departe
Prelung răsună 'nfiorând de-odată
Tăcerea văilor, acum deşarte,
Şi pacea peste vârfuli aşezată.

Pe-o culme s'a oprit din lunga-i cale
Ciobanul şi ascultă cu mirare
Un vuiet coborând din munţi spre vale,
Ce creşte tot mai tare şi mai tare.

Din neguri de păduri întunecoase
Acum răsare-un steag, în vârful cu cruce,
Oşteni în zale şi ţărani cu coase...
O mândră oaste spre Ardeal se duce!

Se uită lung ciobanul de pe munte
Uitând de cale şi uitând de turmă,
Căci un Arhanghel sboar' acolo 'n frunte,
li fâlfâie aripele în urmă...

Acela-i ce s'a zis că va să vie!
Iar buciurnul cu strigăt de fanfară
Trezeşte fraţi din jalnică robie
Vesteşte ziua judecării 'n ţară!

La moartea unui viteaz.

În țară nu mai contenește plânsul.
 E mort biruitorul în răsboaie,
 Stejar pe care cerul îl îndoiaie,
 El singur mai puternic decât dânsul!

Și 'n toată țara prins-au să vuiască
 A jale clopotele la biserici,
 Când se porniră și mireni și clerici,
 Să-i dea cu toții cinstea cea obștească.

Să-și poată trage brazda 'n pace plugul,
 Făcut-a armă coasa și toporul!
 Spre veșnica odihn' acum poporul
 Cu jale mută-i însoțea cosciugul.

Pornește 'nceț alaiul de 'ngropare...
 Și pașii grei dau vuiet surd în cale...
 Răsună zuruitul trist de zale
 Ca o străveche pentru morți cântare...

. . . . .
 Se pleacă acum spre culmi bătrânul soare...
 Deșmânt cernit s'așterne peste țară...
 E mort!... Dar din mormânt va să răsară
 Viteazul suflet care 'n vece nu moare!

Vară.

Un mele porni la drum, cu casa 'n spate.
Unde-o fi vrând să duc' aşă povară
In arşiţa căldurilor de vară?
Ce curios el calea şi-o străbate.

Iar fluturii cu fâlfâiri uşoare,
S'avântă 'n sus... Ce să le pese lor
Că florile tânjesc de dorul lor,
Când pe câmpii e floare lângă floare...

Din ascunzişul tău cu frunza lată,
Mă 'ntrebi aşă de multe, mierlă dragă;
De-am stă la vorbă vara asta 'ntreagă,
N'am isprăvi povestea niciodată.

Ce să-ţi mai spun?... Mie dor de-o ciocârlie
Ce mi-a cântat, de-asupra casei mele,
In zori de zi, un cântec de acele
Ce cad ca roua 'n inima pustie.

Un imn voios, ea se 'nălţă 'n văzduh...
Iar sufletu-mi, scăpat de pe pământ,
O clipă şi-a luat şi el avânt,
Pe urma ei, spre-al lumii veşnic duh.

Mamă.

Din lacrimile cari le-ai plâns,
De-ar fi mărgăritare, salbe,
Comoară 'ntreagă ai fi strâns....
În părul tău crese fire albe....

Cum stai aşă pierdută, pari
Cuprinsă de melancolie....
Copiii tăi creşeură mari,
Şi casa ți-a rămas pustie....

S'au dus în lume, rând pe rând,
Să-şi caute în străini norocul,
Şi tu-i aştepți, i-aştepți, — visând,
Când arde seara în vatră focul.

O luminare ți-ai aprins....
Şi-acum deschizi încet psaltirea....
Şi murmuri.... şi pe-un drum întins
Te poartă 'n depărtări gândirea....

În umbra tainicei odăi,
Cum stai la masă 'ngenunchiată,
Rugându-te pentru ai tăi,
Pari însăşi Maica Preacurată.

În pribegie.

„Nu pot să duc traiu ticălos de pribeag!

Ți-e ruga zadarnică mamă;

Când sufletul tatei cel nerăzbunat

Pe câmpul de luptă mă chiamă.

Nu plânge! Auzi cum afară, la prag,

Copitele cailor scurmă;

Așteaptă tovarășii, gata de drum,

Să-mi dai sărutarea din urmă.

Ne-om face furtună, și-a noastră va fi

lzbânda și țara întreagă!

Nici florile 'n crâng nu se vor scutura,

Și nu vei mai fi o pribeagă!

A zis și pe calul cu frâne de-argint.

S'avântă... Lung ulița sună

De zângăt de arme și tropot de cai...

Și lumea în drum se adună.

De după ferestre câți ochi nu privesc

Cum pulberea 'n urmă-le crește...

Și câtă durere, închisă în piept

În hohot de plâns isbucește!

II.

Mijește de ziuă... Din cerul de plumb

Se cerne zăpada alene....

Iar Doamna 'n iatac încă tot n'a închis

De plâns obositele gene.

Când el a plecat cu tovarășii săi
 La luptă, eră primăvară, —
 Dar zilele calde trecură în sbor,
 Și florile se scuturară.

Și zmulse — apoi toamna podoaba de foi,
 S'aștearnă covor pe livadă, —
 El n'a mai venit, — pe câmpii și livezi
 S'așează acum giulgiu de zăpadă....

Din zori până 'n seară zadarnic aștepți
 Să-ți vie acasă odorul,
 Zadarnic cu lacrimi calde ți-adăpi,
 O, maică, mult jalnică, dorul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 Doar plaiul cu rouă de sânge stropit
 Acum de-i mai știe de știre....
 Și zilele tale, ca iarna pustii,
 Ce trudnice or să se 'nșire....

El toată nădejdea vieții ți-a fost, —
 Și ochii tăi n'or să-l mai vadă....
 Pustiu e pe plaiu.... Numai mila de sus
 Se 'ndură de-un giulgiu de zăpadă....

Către stele.

Din lumi pe care nu le știm,
În taină picurați lumină...
Și orice sbucium mi-s'alină
Când, duși pe gânduri, vă privim.

Pe noi ne poarta'al vieții val,
Și nici nu știm; spre rău? spre bine?
Voi rămâneți în veci senine
În sfera voastră de cristal.

Prin neguri ale nopții reci
Noi suntem umbre trecătoare; —
Voi, flacăra neperitoare
Din focul cel aprins de veci.

Cosânzeana.

O, vino, vino! . . . Luncile în floare
 Așteaptă pe stăpâna lor aleasă,
 Și ciocârlit în cale o să-ți iasă,
 Ți-or țese-o mândră haină de mireasă,
 Din fir de aur, razele de soare.

Pustie-i făr' de tine lumea 'ntreagă,
 Iar florile, tovarășele tale,
 Tânjesc și s'ofilesc de multă jale,
 Când nu le-atingi cu-a hainei tale poale,
 Și nu e mâna ta să le culeagă.

O, vino, vino! . . . Ți-a zidit pădurea
 Palat cu multe tainiți, bolți mărețe,
 Și cele mai alese cântărețe
 S'au adunat, — atâta frumusețe
 Nici că se poate să mai fie — auirea.

Și mușchiul moale și-a întins covorul
 Pe supt stejari cu pletele cărunte,
 Pân' unde, lângă poalele de munte,
 Să-ți răcorească 'nfierbântata frunte,
 Te chiamă, dulce murmurând, izvorul.

Te văd venind, minune întrupată,
 Cu păr de aur, lungi, plecate gene,
 Tu veșnic vis al mândrelor poiene,
 Asemenea llenei Cosânzene,
 Te-apropii pe câmpia 'nrourată.

Cum treci, învăluită 'n taină sfântă,
Te-apleci ușor, cu fața zâmbitoare,
Culegi din câmp cea mai frumoasă floare,
Ți-o prinzi în părul aurit de soare, —
Te duci . . . și floarea din cosiță cântă . . .

Cântec.

Florile culese ieri
Azi sunt toate ofilite —
Biete suflete rănite
De ascunsele dureri . . .
BCU Cluj / Central University Library Cluj
O să-ți rădă mâne 'n crâng
Alte flori și pururi nouă,
Scuturându-se de rouă,
Ca de lacrimi ochi ce plâng.

Cântec.

leri, dragă, 'n zori, pe când treceam așa
În pasul calului,
O rujă mândră 'n cale înfloriă
Pe coasta dealului.

De s'ar afla s'o rupă cineva
De-urâtul drumului,
Ar trece și iubirea mea și-a fa
Ca urma fumului.

Mândra mea cu sufletul de floare . . .

Mândra mea cu sufletul de floare,
Spune-mi, inima de ce te doare;
Ochii tăi cei limpezi și senini
Parcă sunt de stropi de rouă plini.

„Bate vântul rece și 'nserează,
Ce te miri că ochii-mi lăcrămează?
Să mi-i țin deschiși deabiă mai pot . . .
Am dormit azi-noapte rău de tot.“

„Mândro, și pe mine rele șoapte,
Crede-mă, m'au chinuit azi-noapte,
Vrăji și farmece dușmanii fac . . .
N'are să le iasă loc pe plac.

Lasă-i să vrăjească 'n fapt de seară,
Ochii tăi mai mândri o să-mi pară,
Mai cu drag atunci am să te-alint,
Să-ți aud iar râsul tău de-argint.

Dragostea ce ți-am jurat odată
Nu-i ca frunza toamnei legănată,
Zmulsă și purtată de orice vânt
Ceasu 'n care ne-am legat, e sfânt!

De dor.

Norule,
 Călătorule!
 Dacă știi cine mi-e drag
 Du-te și la el pe prag
 Varsă-ți lacrămile tale,
 Ca să vadă că mi-e jale.
 Să le-ăudă picurând,
 La fereastră 'ncet bătând.
 Picura-vor rânduri — rânduri,
 Și-l vor bate negre gânduri.

Vânt de seară,
 Du-te iară!
 Zbori de grabă vânt pribeag
 Până la bădița 'n prag.
 Iar când treci peste grădină,
 La fereastra lui suspină,
 Să mi-l bată gânduri crude.
 Dacă el nu te aude,
 Te-aud florile surori,
 Și-or fi plânse mâne 'n zori.

„Floare albastră“.

Tu, floare-albastră, mică, veștejită,
De-ai ști vorbi, să spui de unde ești,
De-așa de dulci miresme răspândești,
Că pare 'n jur odaia înflorită.

Pe un mormânt tăcut, ai fost ursită,
La umbra unui teiu să înflorești;
Te legăna în tainice povești
A frunzei șoptă 'n veci neadormită.

Sorbit-ai din adâncuri de mormânt
Acea mireasmă dulce 'mbătătoare?
Supt glie doarme și visează'un sfânt

În pace de dureri alinătoare,
Pe care n'a găsit-o pe pământ; —
Ești visul lui cel drag, albastră floare?

Sămănători. *)

Sub munți înalți cu fruntea nourată,
 Se 'ntinde câmpu 'ntr'aurit de soare.
 Încet își mână apa călătoare
 Un râu spre poarta cea prin munți săpată.

Din zori ieșit-a plugul pe ogoare
 Și scurmă harnic țarina bogată.
 Miroase umed glia răsturnată,
 Și brazdele se 'nșiră sclipitoare.

Când se opresc plăvanii boi cu plugul
 Iar umbra dulce ce li-o 'mbie râul,
 Plugarul vesel le desface jugul;

Apoi pornind din nou, cu mâna plină
 Asvârle peste negre brazde grâul
 Cel alb curat și fără de neghină.

*

Stau munții 'nalți cu creștete cărunte
 Și străjuiesc departe peste vale,
 De veacuri multe ocrotind la poale
 Tăcutul sat cu casele mărunte.

Un om porni din sat și stând pe cale,
 Își pune mâna strașină la frunte,
 Ca măsurând cărarea și 'nspre munte

*) Închinare lui Gh. Lazăr.

Pornește iar la drum, grăind cu jale!
 „Sărman, robit Ardeal, rămâi cu bine!
 Din greul tău amurg mă chiamă râul,
 În tainic grat, spre alte zări senine;

Căci dincolo de munți va fi lumină!
 Mă duc acolo ca să samăn grâul
 Cel alb curat și fără de neghină!”

*

Tăcuta curte par'că urea să 'nvie;
 E-o zarvă 'n ea ca vuietul de apă.
 De-abia mai poate astăzi să încapă
 Atâta lume dosnica chilie.

Aicea e isvorul de-apă vie
 La care vin cu drag și se adapă.
 Acum tăcere! Ora o să 'nceapă,
 Și așteptatul trebuie să vie.

Cu câtă dragoste îi sorb din gură
 Cuvintele ca fagurul de miere...
 Pe strade-i larmă, sgomot de trăsură....

Dar în tăcuta, seunda înăpăre,
 Un om vestește sfânta 'nvățătură....
 Proroc al ceasului de înviere!

*

Advenite, nam et hic dei sunt!*)

Înalță munții culmile eterne
În liniștea văzduhului de pară.
Alene mișcă plopii frunza rară,
Și pace peste satul alb s'așterne....

Abia s'aude-un vutet dela moară...
Aproape sună toaca la vecerne,
Iar pe biserica zmerită cerne
Potop de aur soarele de vară...

. . . . .
Stăi, trecătorule grăbit, din mers!
Pe unde treci acuma, locu-i sfânt,
Ți-o spune 'n lespede săpatul vers.

Oprește-te, 'ngenunche la pământ,
Citește numele uitat și șters
Și 'nchină-te tăcutului mormânt!

---

*) Latinește adecă: Veniți, că și aici sunt zei!

Domnița din străini.

I.

Domniță mândră din străini,
De ce, când soarele răsare,
Sunt tulburi ochii tăi senini
De lacrimi calde și amare?

De șapte luni acum tânjești,
Inchisă 'n ziduri de cetate
Și când sosește-un sol cu vești,
Nebună inima îți bate.

Zadarnic, gândul tău pribeag
Spre miază-zi-și îndreaptă zborul;
De-albastrul munților șireag,
Își frânge aripile dorul.

Când vezi în purpură 'mbrăcând
Amurgul vârfulile ninse,
Tu te cutremuri de un gând
Că-i zarea satelor aprinse...

II.

Luceafărul se stinge 'n zori...
Treptat se rumenește cerul...
Din corn sunat-a de trei ori,
În turnul cel înalt, străjerul.

Auzi, cum scârțâie 'n țâțâni,
 Când se deschide, poarta veche ;
 Căci au sosit doi soli români,
 În zori... Ce falnică păreche !

S'adună 'n drum bărbați, femei...
 Ei vin la Doamna cea străină,
 Iar cel mai mare dintre ei
 Grăiește, după ce se 'nchină :

„Măria Ta, să ne trăiești
 Mulți ani în pace și mărire !
 Iar Domnul Țării-Românești
 Așa ne-a zis să-ți dăm de știre :

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În codri, când și-or scutura
 Copacii frunzele, la toamnă,
 Atunci să știi, Măria Ta,
 Că ne vei fi în țară, Doamnă !

Că dac' a fost cumplit războiu
 Și foc și jaf și luptă eruntă, —
 Acum e pace pe la noi,
 De-acum să te gătești de nuntă“ !

Carte veche.

La vlădica ce 'n Suceava păstorește peste țară,
Cu toiagu 'n mâni, doi preoți într'o zi se 'nfățișară.

De trei zile, cale lungă bat, lăsând în urmă satul.
„Am venit aici să cerem Prea-Sfinției Tale sfatul“.

„Am avut în sat un frate și eră oier de frunte;
Nu e anul că-l găsiră doi ciobani ucis la munte“.

„Ucigașul, ca să scape, a fugit peste hotare;
Iar acum am prins de veste că-i la Bistrița 'n prinsoare“.

„Și-am venit aici să cerem sfatul Prea Sfinției Tale,
De-i eu cale ca să piară ori socoți că nu-i eu cale“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A deschis atunci vlădica Pravila bisericească;
De pe galbenele file începù să le cetească:

Că, drept moarte nu se cade iarăș' moarte a se face,
Ci, de faptele-i, cu cerul fiecine să se 'mpace.

Când, la judecata dreaptă, Domnul păcătoșii chiamă,
Ei, cu sufletul, să deie singur înainte-l seamă.

În tăcere, ascultară dâșii, cu luare-aminte,
Blândul rost al gurei sfinte și frumoasele cuvinte.

Și 'nainte de-a se duce iar spre satul lor, departe,
Se rugară să le scrie ce-i în Pravilă la carte;

Și la Bistriță s'o ducă și, la urmă, să mai scrie:

„Iar de noi de toate ruda noastră 'n veii tertat să fie“.

Răsplata.

„Măria Ta, e-un om străin afară
 Și spune că-ți aduce-o mare veste
 Și-un scump plocon dela un cap de țară;
 Țineă un sac, zicând că 'ntr'ânsul este“.

„Să vie“! — Și pe când, grăbit, armașul
 leși să-l cheme, iute, din iatac,
 Veni chiar Doamna și cu copilașul,
 Căci întrebase Dodă ce mai fac.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 „Noroc! Aduce chiar la timp ploconul“!
 Zâmbi, 'ntorcându-se spre ei, Mihai,
 Și-și sărută și Doamna și coconul, —
 „Așa e când ajunge omul craiu“.

Și iar intră armașul, iar, deodată
 Cu el, venea, în portu-i de Secui,
 Un om cu-o sarcină înfășurată,
 Și se 'nchină în fața Domnului

Iar, la un semn, pe-o masă își așează
 Ploconul, desvelindu-l în tăcere...
 Un cap de om!... Și un fior de groază
 Trecu prin sală la acea vedere.

„Andrei“ ... grăi încet armașul; dar
 Mihai părea un chip tăiat din stâncă, —
 Pân' ce un plâns înăbușit și-amar
 Îl zmulse din tăcerea lui adâncă.

„De ce plângi“? — „Mă gândeam“, răspunse
 [Doamna,

„Că tot așa pot să te văd pe tine
 Ori copilașul; cât o frunză toamna
 Norocul nostru 'n lumea asta ține“.

Atunci stătù Mihai pe gânduri dus.
 Privirea-i se 'mpânzi de lacrimi calde,
 Cum prinde 'n urma roșului apus
 Amurgu în stropi de rouă să se scalde.

„Săraicul popă“! zise cu durere,
 „Săraicul popă“! și stătea pătruns
 De taina și de veșnica putere
 A celuia de minte nepătruns.

Apoi, întors către armaș a zis:
 „Te du, luând un pâlce de-oșteni cu tine,
 Și-aduceși trupul bietului ucis,
 Să-l îngropăm precum i se cuvine“.

„Ascult, Măria Ta, răspunse 'n grabă
 Armașul, „și îndată vom fi gata...
 Măria Ta, Secuiul mai întreabă
 Cam cât de mare o să-i fie plata“.

Atunci părea un fulger că s'aprinde
In ochii lui Mihai: „Să-i spui că dreaptă
Da fi răsplata Craiului: îl prinde!
Și plata să și-o iee după faptă„!

Pelagia Roșu.

(1848).

Pe cel mai falnic munte care-și suie
Spre ceruri fruntea de furtuni brăzdată,
Când oare vom putea și noi odată,
Pelagio, să-ți înălțăm statuie?

Dar nu; icoana-ți, nu-i cuvânt s'o spuie
Cât de adânc în inimi e săpată,
Mai trainică nu-i cea din bronz turnată,
Nici cea din marmură cioplită nu e.

Noi te vedem și astăzi priveghind,
Cu tulnicul la gură, ca atunci,
Călare — o străveche Amazoană...

Ah, cum răsună! lată-i ropotind
Doinicii moși prin codri și prin lunci,
Să-și ia călăii îngroziți la goană!

Candela dela Putna.

I.

Vestit tâlhar în țară e Pasăre Pribeagul!
 Drumetul, când pornește la cale cu toiagul,
 Și negustorul pașnic, urmând din greu la deal
 Cu carul plin de mărfuri aduse din Ardeal,
 Iși fac de trei ori cruce și tot mereu îndrugă
 Cuvinte neînțelese și rugă după rugă,
 Când îi cuprinde codrul cu strimtele-i poteci.
 De groază li se pare atunci că'n veci de veci
 N'o să-i mai dea de capăt cărării nesfârșite,
 Că besna nepătrunsă a iadului i 'nghite.
 Căci Pasăre Pribeagul e staroste de hoți
 Și'n jurul său el are vre-o doisprezece soji;
 Nelegiuit ea dânsul nu-i nimeni pe supț soare;
 Nu-s sfinte înainte-i nici sfintele odoare.

II.

Încet coboară noaptea din munți, de prin pădure,
 Cu fâlfâiri greoaie din aripi mari și sure,
 Ce peste văi departe se'nfînd se iot întind,
 Și'n umbră tot mai deasă pământu 'ntreg cuprind.
 La Putna 'n mănăstire e liniște deplină.
 Doar un bătrân călugăr, întârziat, se 'nehină
 Și peste rasa neagră făcând al crucii semn,
 În candelile sfinte mai toarnă untdelemn.

Deodată stă și-ascultă... În liniștea cea mare,
 S'aud bătăi în poartă, mai tare, tot mai tare...

El iese, se coboară, grăbind trudiții pași...

„Cine-i“? — „Om bun“! — „Și ce vrei așa târziu“?

[— „Sălaş“!

Dar când deschide poarta și luminează pragul,
 Se vede față 'n față cu Pasăre Pribeagul...

Stă larg deschisă ușa de sfânta mănăstire,
 Și mâni nelegiuite s'ating de patrafire,
 De candelă, icoane, de ori-ce scump prinos
 Ce-i închinat din vremuri cu euget credincios.
 N'a mai rămas o cruce de-argint la loc înfiptă ...
 O candelă mai arde doar numai la o criptă ...
 Și Pasăre Pribeagul s'apropie de ea,
 Și ghiarele de fiară se'nînd acum s'o ia ...
 Dar iată că lumina, 'nainte un grăunte,
 I se păru deodată de foc grozav un munte ....
 Apoi vîi prin lavră al morții rece vînt ....
 Și toate s'adânciră în noapte de mormânt ....

III.

Răsare dimineața, senină, caldă, sfântă,
 Și ea un psalm ce'n valuri spre ceruri se avîntă
 Din undoiarea lînă a lanului de grâu,
 Din șopotul de frunze, din freamătul de râu...

Stă larg deschisă ușa la sfânta mănăstire ...
 E zi de sărbătoare, de sfântă pomenire,
 Și clopotul din turlă vestește 'n tainie graiu ....
 L-aude/ jos, pe vale, l-aude sus, pe plaiu,
 Poporul și s'adună cu toții să se'nehine
 Aceluia la care-i nădejdea de mai bine.

La ușa mănăstirii se sprijină'n toiag,
 Cu plete lungi și albe, un orb, sârman moșneag;
 El vine'n toată ziua, se roagă și se'nehină.

„O fi avînd, pe semne, de ispășit vre-o vină“,
 Grăiește câte unul încet către vecin.

„Să dăm și noi de milă sârmanului creștin“.

Și nimeni nu mai știe că orbul cu toiagul,
 Atât de blînd și pașnic, e Pasăre Pribeagul.

Vulturul prins.

Eră o zi de toamnă și de jale...

Și eu mergeam îngândurat pe stradă,
Când, la un colț, mi se ivește 'n cale
Un biet sătean, ducând în braț cu fală
O uriașă pasăre de pradă.

— Ce duci acolo, bade? Un vultan.

— De unde-l ai? — L-am prins mai eri pe „Surul“

Și pare'ar fi 'nțeleș atunci vulturul
Străvechiul nume-al falnicului munte,
Pierdutul tron al stâncilor cărunte
Și cuibu-i drag i-ar fi venit aminte,
Că 'ntoarse capul său măreț spre-aceia
Cari s'adunase 'n jur, cu o privire,
Ce nu voi mai uita-o niciodată.

Pierdută pe gânduri mă dusei acasă
Prin sloata mohorită de pe stradă.
Dar vulturul din gând nu vrea să-mi iasă,
Cum stă legat, cu aripile frânte,
El, împăratul tronului de stâncă,
In brațele sărmanului sătean.
Privirea lui mă urmărește încă,
Acea privire tristă, speriată
Și totuși plină de dispreț și mândră.

Așa privește-un rege oarba gloată
Ce-l duce, prins, la locul de osândă...

Așa, pe câmpul pururi blestemat
Să poarte 'n lume faima de osândă
A celor mai dibaci din câți călăi
Știură să ucidă și să vândă

Privi Mihai pe ucigaşii săi
 În revărsarea zorilor de sânge,
 Când a simţit că trupul i se frânge —
 Frumosul trup — ca un stejar tăiat...

Aşa, când răsăriră, din cărarea
 De codru des, cătanele să-l prindă,
 Privit-a Horia, îmbrăcat în zarea
 Cea 'nsângerat' a focului de ureascuri,
 Ca 'n hlamidă de purpură erăiască,
 Pe-acei mişei ce 'n vecii vecilor
 Serăşnind vor plânge, pentrucă-şi vândură
 Pe-arginţi şi sângele şi Domnul lor...

Sărmane vultur prins, tu, împăratul
 Văzduhului, — ca aripa ta frântă,
 E osândit (şi) orice gând marej, Library Cluj
 Ce spre lumină 'n falnic sbor s'avântă,
 Să cadă frânt din slăvile tăriei,
 Zdrobit de răutatea omenească?

Mi te-ai ivit în cale ca să-mi spui
 C'asemeni fie închinăm legată
 Noi înşine mândria noastră toată
 Şi visul nostru cel menit să sboare
 Cum de pe tronul falnicului „Surul“
 Se 'nalţă în avânt marej spre soare
 Al slăvilor puternic Domn, Vulturul?

Pribegii.

In cetatea veche pe piață
 Stă poporul adunat grămadă.
 Mic și mare, — aleargă ea să vadă
 Oaspeți rari, sosiți de dimineață.

Trei boieri din Țara-Românească
 Au bătut în zori de zi la poartă,
 Când dormia cetatea 'ntreagă, moartă,
 Și-au cerut aici să-i găzduiască.

Deșteptați din somnul greu, străjerii
 Alergară să vestească 'n grabă.
 De trei ceasuri cei din sfat se 'ntreabă
 Ce să știe 'ncepe cu boierii.

Stă pe uliți lumea cete, cete;
 Ingrijați se 'ntreabă ce să fie.
 Iată cine trebuie să știe:
 Un flăcău voinic cu negre plete.

„Deste mare! Peste munți păgânul
 Arde, jefuiește și omoară“!
 Zice și 'n mulțime se strecoară,
 In cămașa-i albă, 'nceț, Românul.

Glas din trecut.

Intâi, pe-aceste plaiuri roditoare
 Stăpân a fost un neam împărătesc!
 Crescând mereu, cum râurile cresc,
 Venise-atei dinspre apus de soare.

Și lutul ce lipește-acum păreții
 Colibei tale scunde-i frământat
 Cu pulberea atâtor ce-au luptat
 Să-ți samene cu flori cărarea vieții.

Străine neamuri însă cotropiră
 Moșia ta și-ți îngustară plaiul...
 Pierdui-ai tot... Pe fir de aur doar graiul*)
 Și azi mărgăritare-ți mai înșiră.

Chemat cu rugi fierbinți și cu suspine,
 Deni Arhanghelul, izbăvitorul,
 Cu sabie de foc brăzdând ogorul,
 Ca ceice te-asupreau să i se 'nehine.

Un freamăt de nădejde a răspuns
 Chemării lui cu tunete de buciem...
 Dar scurt și-a fost al bucuriei zbuciem,
 Și vechiul blestem iarăși te-a ajuns.

---

*) Autorul ar fi netezit versul, de l'ar fi dat la tipar.

Ah, unde-s cântăreții tăi, să 'nvie
Din nou pierdutul buciului glas,
Să ne vestească-al învierii ceas
Și ziua mântuirii din robie!

Uitat-ai mucenicii luptei sfinte!
Tu nu mai înțelegi chemarea lor,
Și pasu-ți calcă azi nepăsător
Pe slovă ne'nțeleasă, de morminte.

O stea.

Pe pragul vârstei tale trecând cu pași ușori,
Viața ți se pare grădină înflorită.
Cântând alergî pe lungă-i cărare, șerpuită...
De ai vre-o durere, ți-e mâna obosită,
Din zori și până 'n seară tot culegând la flori.

Cum aș putea să tulbur nevinovatul vis
Ce varsă împrejuru-ți o preajmă de lumină,
Cu fâlșăirea tristă și de 'ntunerec plină
A gândurilor mele? — Rămâi așa, senină,
Și crede 'n raiul mândru pe care-l vezi deschis.

Mă voi ruga la Domnul ca pururi să rămâi
Frumoasă ca o floare ce pe câmpii visează
Și îngerii din ceruri să mi te aibă 'n pază,
Să nu se stingă 'n preajmă-ți curata, blânda rază
Și să rămâi de-a pururi cum te-am văzut întâi.

Iar de va fi 'n viață să mi te mai ivești
Când eu urea-voi singur eu trudă pe-o cărare,
Vei fi o stea ce tainic pe boltă sus răsare,
Într'un amurg de toamnă, drumefului pe care
Tu singură de-acolo îl mai călăuzești.

Proorocul.

— Închinare. —

Pustiul fără margini se 'ntinde cât e zarea,
Pictorul calcă numai nisip și piatră seacă.
Un veac de când poporul pe-aiți aveă să treacă,
Un veac! Și-acum în inimi pătrunde disperarea.

„Mai bine în robie, bătuți de asprul biciu,
Cărând pe umeri piatră“, se tânguiau amar,
„Decât uscați de-al setei mistuitor pojar,
La urmă să ne-albească și oasele pe-aiți“!

O, mamă chinuită, tu în zadar te-aplecî,
Cu mânil zmulgându-ți mândrețea ta de plete,
Să verși din ochi pe-odorul secat de cruda sete
Un stop de mângăiere: chiar ochii tăi sunt seci.

Și iată din mulțime că se ridică unul
Și, întinzându-și mâna, strigă cu aspru glas:
„Mai bine în robie noi toți să fi rămas!
N'ați ascultat de mine, vă amăgi nebunul“.

„A zis că el vă duce în țara cea mai bună,
A zis că va aduce de sus făgăduința;
Acum simțiți cu toții ce-amară e căința,
Dedeți că toate câte v'a spus au fost minciună“!

De-un vuiet surd tresare ca marea 'ntreaga gloată:
„Veniți să-i cerem seamă“! și 'n valuri se pornește...
Dar iată că deodată în cale se oprește
Și ca printr'o minune încremenește toată.

În drumul lor răsare mărețul prooroc
Și înălțând toiagul în mână, el îi chiamă:
„Dentiți, veniți cu toții, că vreau să vă dau seamă“!
Lumină-i este fața, privirea-i e de foc.

Pe urma lui poporul veneă 'n făcere-adâncă...
 Și la un stan de piatră el se oprește 'n drum...
 Și ridicând spre ceruri privirile, acum
 De trei ori cu toiagul el a bătut în stâncă.

Din piatra seacă unde toiagul a bătut
 Tîșnit-a apă vie... Și în genunchi căzură
 Cei chinuși de sete, de pizmă și de ură
 Și toți necredincioșii atuncea au crezut.

* * *

O, Doamne, care 'n suflet ne-ai pus făgăduința,
 În jurul nostru astăzi pustiu iar s'a 'ntins,
 Căci focul sfânt din candeli și din priviri s'a stins
 Și 'n inimile slabe se clatină credința.

Azi toți spre-aceeași rugă genunchii vin să-și plece
 Azi toți de pretutindeni s'adună cete, cete,
 Cei chinuși de-aceeași nepotolită sete:
 O, nu lăsa, Stăpâne, izvorul viu să sece!

Flori de primăvară.

I.

Asemeni visurilor tinereții
Sânt gingașele flori de primăvară.
Un tainic dor le face să răsară
Și le sărută zorii dimineții.

Cum tremurau de farmecul vieții,
Infiorate, ieri, pe câmp, afară;
Dar oameni în curând mi le aflară
Și-acum le vând la marginea pieței.

Așa-ți vor smulge visurile tale,
Ca 'n schimb cu marfa lor să te îmbie;
Ei vor să mergi cu ei pe-aceeași cale,

Să nu te bucuri de lumina vie,
De basmul dulce — al florilor din vale,
De cântecul voios de ciocârlie.

II.

Nu smulge frumusețea trecătoare
A florilor ce întâlnești în cale!
S'or risipi ușoarele petale,
Și moartea tinereții lor ne doare.

De cauți hrană lăcomiei tale,
Acolo-i banul, strânge-l, fă-ți comoară!
Dar lasă-ne un fluture ce zboară
Și florile sfioase de pe vale.

Căci frumusețea nu-i, precum socoți,
Lăsată pentru pofta lăcomiei.
Ea-i raza care mângâie pe toți.

Ea-i floarea luncii, imnul ciocârliei
Și vrerii tale s'o robești nu poți;
Ea moare 'n întunerecul robiei.

Cuprinsul:

	Pag.
Imn	6
Înviere	7
Plâns de fluier	8
Către cei chemați	10
Arhanghelul	12
La moartea unui viteaz	13
Vară	14
Mamă	15
În pribegie	16
Către stele	18
Cosânzeana	19
Cântec	21
Cântec	22
Mândra mea cu sufletul de floare	23
De dor	24
„Floare albastră“	25
Șămănători	26
Domnița din străini	29
Carte veche	31
Răsplata	32
Pelagia Roșu (1848)	35
Candela dela Putna	36
Vulturul prins	38
Pribegii	40
Glas din trecut	41
O stea	43
Prooroceul	44
Flori de primăvară	46

BIBLIOTECA UNIV

0776 16. VI. 1923

CLUJ

„ASOCIAȚIUNEA pentru literatura română și cultura poporului român”

Intemeiată la 1861 de marii metropoliți Andreiu Șaguna dela Sibiu și Alex. Sterca-Șulușiu dela Blaj, de fruntașii neamului nostru de atunci: Tim. Cipariu, George Barițiu, Axente Severu, cav. I. Pușcartiu, baron Vasile Pop, Dr. I. Rațiu, Iacob Bologa ș. a. cu scopul de a înainta cultura poporului român prin tipărire de cărți bune și folositoare, a înființat și va înființa și susține bibliotecă regională în fiecare centru de despărțământ și o bibliotecă mai mare centrală; a întemeiat și va întemeia și susține muzee regionale în centrele despărțământelor, pe lângă un mare Muzeu Central; a ridicat și va ridica și susține case naționale în toate comunele românești; a aranjat și va aranja expoziții etnografice (de porturi, de jocuri naționale etc.), de agricultură, de grădinarie, pomărie, de copii, industriale, artistice ș. a.; a ființat și va ființa conferințe și prelegeri populare; a acordat și va acorda premii și burse (stipendii); a înființat și va înființa bănci populare, cooperative ș. a.; a instruit și va instrui pe analfabeți (pe cei ce nu știu citi și scrie). „Asociațiunea” e stăa în comune sau agenturi, 4 persoane pot face o agentură și cere prin directorul despărțământului o bibliotecă dela

Asociațiune, Sibiu str. Șaguna 6.

Abonați publicațiile „Asociațiunei“

„TRANSILVANIA“

Cea mai veche revistă românească din Ardeal

Apare lunar sub îngrijirea dlor

Vasile Goldiș și Horia Petra-Petrescu

cu sprijinul celor mai de seamă scriitori români de pretutindeni. Publică: poezii, romane, teatru, istorie, știință pe înțelesul tuturor, :: studii, dări de seamă, notițe, cronici ș. a. ::

Costul abonamentului anual:

BCU Cluj Central University Library Cluj
pentru membrii „Asociațiunii“ . . . . . 100 Lei
pentru nemembrii . . . . . 200 Lei

Cea mai răspândită publicațiune poporală

„BIBLIOTECA POPORALĂ :-: A ASOCIAȚIUNEI“ :-:

e îngrijită de secretarul literar al „Asociațiunei“
cu sprijinul celor mai buni scriitori pentru popor.

Costul abonamentului anual:

pentru membrii „Asociațiunei“ . . . . . 50 Lei
pentru nemembrii . . . . . 70 Lei